

LANGE ADEM

De 'Heerlijkheid Montfort', met kasteel en landgoed is weer een geheel. Foto Stan Geurts.

Begin jaren zeventig dreigde het Landgoed Rozendaal/Schrevenhof opgedeeld te worden in kleine stukjes. Wie had durven denken dat nu, 50 jaar later, juist een veel grotere landschappelijk eenheid kon ontstaan? De 'Heerlijkheid Montfort', inclusief Kasteel Montfort, ontstond door een gedeelde visie, samenwerking en... een lange adem.

De familie die eigenaar was van het Rozendaal en de Schrevenhof, verkochten landbouwgronden, bossen en boerderijen. Het gevaar dat de samenhang van het landgoed zou verdwijnen en de reële dreiging dat de bossen campingplaatsen zouden worden, was voor Het Limburgs Landschap reden om een snelle actie op te zetten. Onze toenmalige voorzitter, de heer van Susante, stelde zich garant zodat Het Limburgs Landschap op zoek kon naar het benodigde geld om de

103 hectare aan te kopen. Dat lukte en toen begon het werk.

INTENSIEF

Omdat de landbouwgronden van de drie boerderijen verpacht waren, kon Het Limburgs Landschap geen beperkingen opleggen aan het intensieve gebruik. Toen halverwege de jaren negentig de pachter van de Schrevenhof aangaf het laatste stuk soortenrijk weiland in het Schrevenhofsbroekje te willen draineren volgde intensief overleg. De pachter was op leeftijd en besepte dat het nooit echt productief grasland zou worden. De einduitkomst was dat het boerenbedrijf daar stopte. Het Schrevenhofsbroekje was gered en boerderij Schrevenhof werd gerestaureerd.

SAMENWERKING

Montfort had sinds 2002 met de Stichting Kasteel Montfort een zeer ambitieus bestuur gekregen

dat de kasteelruïne wilde restaureren en openstellen. Kasteel Montfort en het landgoed met de drie boerderijen waren ooit één. Het is een belangrijk 'hoofdstuk' uit de geschiedenis van het Hertogdom Gelre. Samen maakten we daarom een standaard boekwerk over verleden en toekomst; Montfort, een kasteel en zijn landschap. Er bleken vele kansen te liggen om het historische landschap weer beleefbaar te maken. Er ontstond bestuurlijk draagvlak voor een groot plan. Een van de 'wilde' plannen was de restauratie van de historische kasteeltuin. Op die plek lag echter een melkveestal. Toen de eigenaar van de kasteelboerderij begin deze eeuw aangaf zijn bedrijf te willen veranderen ontstond

een kans. Door goede afstemming met overheden volgden aankoop en sloop. Er was een kaart bekend van de historische tuin en archeologisch onderzoek bevestigde die opzet. Het lukte de historische tuin te reconstrueren. Nu zorgen vrijwilligers dat het een plaatje is.

VERANDERENDE LANDBOUW

De realiteit is dat er grote veranderingen in de agrarische sector zijn. Voor een agrariër is het moeilijk om op de kleinschalige gronden van een landgoed met natuurwaarden 'modern' te boeren. De pachter van de Heerenhof gaf aan zijn bedrijf af te willen bouwen vanwege het gebrek aan opvolging. In overleg werd de boerderij gerestaureerd en omgebouwd tot twee vakantiehuisjes. Zijn gronden in het Vlootbeekdal werden voortaan extensief beheerd. Was het gebied rond de Schrevenhof al eerder uit intensief gebruik, nu kreeg de kern van het Rozendaal ook een natuurrijkere toekomst met nieuwe heggen en hagen.

In de regio ontstonden rond de eeuwwisseling ideeën voor een nieuw 'landbouwontwikkelingsgebied'. De pachter van de Koningshof gaf aan daar in de loop van de tijd met zijn gezin wel naartoe te willen. Na een jarenlange over-

gangsfase vertrok ook hij. Ook de Koningshof werd gerestaureerd tot vakantiewoningen. Zijn de boeren dan weg? Nee hoor, want juist het extensieve boereengebruik heeft het landschap hier doen ontstaan. Natuur is het doel, maar we beheren het als boerenland met vee van boeren uit de buurt en we huren agrariërs in om te maaien en te hooien. Sterker nog, de zoon van de familie van de Schrevenhof is nu een van die loonwerkers.

REIGERSBROEK

Zo rond de eeuwwisseling bleek ook steeds meer dat de gronden in het aangrenzende Reigersbroek niet de beste zijn voor de landbouw. Veel waterproblemen, omsloten door bos en natuurgebied, dus niet efficiënt voor de meeste boeren. Tegelijkertijd zocht de overheid naar een aantal Limburgse gebieden om natuur te ontwikkelen. In overleg werd overeengekomen dat het Reigersbroek geleidelijk aan meer een natuurfunctie zou krijgen. In de jubileumuitgave van ons 75-jarig bestaan staat hoopvol dat men verwachtte vanaf 2007 de eerste gronden te kunnen gaan herinrichten. Toen stond erbij: een visie op de toekomst hebben en... geduld. Nu zijn we 15 jaar verder en het werkt. Steeds meer boeren boden hun grond ter ruiling aan.

Na het afgraven van de vermete bovenlaag en het verhogen van de waterstand is er een prachtig moerasgebied ontstaan met uitkijktoren. Niet alleen is het dus gelukt Rozendaal/Schrevenhof weer één landgoed met extensief gebruik te laten worden en het erfgoed te restaureren, ook het Reigersbroek heeft een nieuwe toekomst. Het geheel is nu weer gekoppeld aan Kasteel Montfort. De 'Heerlijkheid Montfort' is weer een eenheid en rijk aan natuur dankzij die breed gedragen visie, samenwerking en een lange adem.

TEKST: EDMOND STAAL

Overzicht van Landgoed Rozendaal, inclusief wandelroutes en -knooppunten.

Gelukkig kon midden jaren negentig voorkomen worden dat het Schrevenhofsbroekje ten prooi viel aan moderne landbouwontwikkeling. Foto Henk Heijligers.

Boerderij Schrevenhof werd gerestaureerd. De boerderijen Koningshof en Heerenhof volgden later en werden vakantiewoningen. Foto Henk Heijligers.